

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ І ТУРИМУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

**ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
ПЛАТФОРМА ДЛЯ МІЖКУЛЬТУРНОГО
ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО
СУСПІЛЬНОГО ДІАЛОГУ**

Матеріали науково-практичної конференції

22-23 травня 2015 року

Харків – 2015

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431
Т65

Редакційна колегія:

Л.Г. Омельченко – директор Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, заслужена артистка України

О.Г. Бугайченко – завідувач відділу інноваційних культурних проєктів та міжнародного співробітництва Обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва

Н.М. Роман – доцент, кандидат педагогічних наук

Адреса редакційної колегії: 61002, Україна, м. Харків, вул. Пушкінська, 62;
Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва.
Тел +380 (57) 700-26-62

Т65 Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу. Матеріали науково-практичної конференції (22-23 травня 2015 року). – Харків, 2015.– 274с.

Збірку присвячено актуальним проблемам сучасної традиційної культури, які було висвітлено в ході роботи науково-практичної конференції «Традиційна культура в умовах глобалізації: платформа для міжкультурного та міжрегіонального суспільного діалогу», що відбулася в м. Харкові 22-23 травня 2015 року.

У представлених тезах та доповідях окреслено сучасні підходи до міжкультурного та міжрегіонального діалогу з позицій мистецтвознавства, історії, філософії, педагогіки та культури. Виявлено й обгрунтовано шляхи ефективного застосування традиційної культури в сучасному глобалізованому суспільстві. Окрему увагу приділено питанням взаємопроникнення та взаємозбагачення національних культур в історичному вимірі. В конференції взяли участь провідні науковці та досвідчені фахівці з різних регіонів України, а також із Молдови та Росії.

Для широкого кола дослідників, практиків, а також усіх тих, хто цікавиться проблемами національного усвідомлення та самоідентифікації, перспективами розвитку традиційної культури та її ролі в міжкультурному та міжрегіональному суспільному діалозі.

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками українською та російською мовами.

УДК 008:316.73](043.2)
ББК 71.045я431

Обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва, 2015

О.М. Пантелій,
завідувач відділу етнографії
Харківського історичного музею

СПІВПРАЦЯ ХАРКІВСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО МУЗЕЮ ІЗ НАРОДНИМИ МАЙСТРАМИ ЯК ОДНА ІЗ ВАЖЛИВИХ ФОРМ СПАДКОЄМНОГО РОЗВИТКУ ТРАДИЦІЙ СЛОБОЖАНЩИНИ

Традиційне народне мистецтво Слобожанщини виникло з любові до рідної землі і батьківської оселі, зі спілкування з навколишнім світом та потреби людей не тільки бачити красу, а й творити її власними руками. На благодатному ґрунті нашого краю знаходили своє відображення писанкарство, витинанка, вишивка, ткацтво, художня різьба по дереву, гончарство, гутництво та інші. Вони розвивалися впродовж століть, збагачувалися, набирали місцевого, слобожанського колориту і стали невід'ємною частиною сьогодення.

На сучасному етапі, в умовах глобалізаційних процесів, що торкнулися культурного простору України, спостерігається зростання інтересу суспільства до всебічного вивчення історико-культурної спадщини й освоєння кращих надбань попередніх поколінь. У цьому зв'язку, останнім часом однією із важливих форм роботи співробітників відділу етнографії Харківського історичного музею є залучення до співпраці народних майстрів Слобожанського краю, які продовжують стародавні традиції наших предків, сприяють їх відродженню та розвитку сучасного декоративно-прикладного мистецтва, створенню об'єктивних умов для розкриття творчих здібностей відвідувачів, становленню їх національної свідомості, вихованню в них гідності й справжнього патріотизму.

Дана співпраця втілюється в спільних виставках, інтерактивних заходах, майстер-шоу та майстер-класах, які перетворюють музей на цікавий центр культурної комунікації та дозвілля. На таких заходах відвідувачам надається можливість не лише споглядати на витвори мистецтва та на побутові речі своїх пращурів, а й надається можливість самим зробити те ж саме, що робили колись наші діди та прадіди.

Так, досить плідною є співпраця співробітників відділу етнографії Харківського історичного музею із талановитою майстриною з komponування оберегів – Н.Л. Акімовою, спільно з

якою було створено чимало виставок, присвячених оберегам Слобожанського краю та проведено низку інтерактивних освітніх заходів із майстер-класами, де відвідувачі музею могли дізнатися про найголовніші обереги наших предків та навчитися виготовляти деякі з них власними руками [1].

Не менш цікавим є співробітництво відділу етнографії і з іншою народною майстриною – О.В. Тимошенко, яка займається виготовленням оберегів та відродженням традиційного народного мистецтва з виготовлення ляльки-мотанки.

Однією з важливих форм спадкоємного розвитку традицій Слобожанщини є співпраця відділу етнографії з народними майстрами з плетіння із рослинних матеріалів – лози, рогози, верболозу, яким займається творче подружжя Піленкових. Їхні роботи неодноразово були представлені на виставках музею. Поринути в цікавий світ лозоплетіння, дізнатися про секрети й тонкощі цього ремесла, навчитися плести із лози зможуть відвідувачі на заходах, які планується проводити спільно з цими майстрами [2].

Дізнатися про дивовижний світ прадавніх слобожанських писанок та традиції їх розпису в нашій місцевості можна на виставці музею «Чарівний світ писанки» та майстер-класах і майстер-шоу з талановитими писанкарями краю – Н.Д. Кравченко та В.Р. Талашко, які неодноразово проходили в стінах музею і є важливими в справі відродження традицій Слобожанщини.

Тож, підсумовуючи все вищезазначене, слід зауважити, що в майбутньому, щоб не всихало життєдайне джерело народної творчості нашого краю, одним із пріоритетних напрямів відділу етнографії Харківського історичного музею залишатиметься співпраця з народними майстрами краю, яка буде втілюватися в нових виставках, інтерактивних заходах, майстер-класах, які допомагають повернутися до своїх історичних витоків, надихають до творчості і сприяють спадкоємному розвитку традицій рідного краю та збереженню історико-культурної спадщини.

ЛІТЕРАТУРА

1. «В Харкові стартувала виставка «Обереги Слобожанського краю» // Інтернет – ресурс. – Режим доступу: <http://varta.kharkov.ua/news/art/1101584.html>.

2. «Виставка «Творіння рук золотих» // Інтернет – ресурс. – Режим доступу: [http:// museum.kh.ua/events/event.html?title=Vystavka-Tvorinnia-ruk-zolotykh](http://museum.kh.ua/events/event.html?title=Vystavka-Tvorinnia-ruk-zolotykh).
-

А.В. Панченко,
завідувач науково-методичного відділу
Харківського історичного музею

ЗАРОДЖЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ НАРОДНИХ МУЗЕЇВ НА ХАРКІВЩИНІ

Сьогодні, коли Україна виборює свою незалежність, коли через втрату частиною населення тотожності себе з певними соціальними орієнтирами: суспільством, мовою, національністю, культурними традиціями, українці вимушені в кривавій війні відстоювати цілісність своєї території, особливо гостро постає питання виховання національної самосвідомості.

Національна самосвідомість особистості – це розуміння і почуття належності до етнічної спільноти як результат освоєння культури, традицій, звичаїв свого народу, а також усвідомлення власної відповідальності за долю нації, її теперішнє і майбутнє. Саме її відсутність породжує комплекс національної і громадської неповноцінності, брак почуття власної гідності й гордості. А відтак – людина стає вельми сприйнятливим, чутливим об'єктом для навіювання бездуховних, агресивно-деструктивних позицій і всілякого психологічного маніпулювання.

Отже, зараз виховання національної самосвідомості та патріотизму, любові до рідного краю, його природи, історії, здобутків, традицій набуває особливого значення. Важливою ланкою цього виховного процесу є розвиток краєзнавчого руху, в основі якого лежить вивчення місцевої історії, її особливостей, побуту та культури рідного міста, села, району. В свою чергу, розвиток краєзнавчого руху неможливий без зв'язку з місцевими краєзнавчими музеями, музеями шкільними, вузівськими, заводськими тощо, бо саме вони є тією рушійною силою, культурно-